

METODA E VEPRIMIT SOCIAL DHE KËRKIMI SHKENCOR

METODA E VEPRIMIT SOCIAL DHE KËRKIMI SHKENCOR

Ky material është përgatitur nga Shoqata Kombëtare e Punonjësve Social (SHKPS) në kuadër të projektit “Qëndro” që financohet nga Qeveria Italiane dhe zbatohet nga UNICEF në Shqipëri.

REPUBLIKA E SHQIPËRIE

Ambasciata d'Italia
Tirana

Çdo profesion ka një grup njohurish të testuara, të cilat përfshijnë parime, teknikat, metodat, procedurat, mjetet dhe terminologjinë e vet. E njëjta gjë vlen edhe për profesionin e Punës Sociale. Puna sociale ka gjashtë metoda të punës me individin (puna me rastin, puna në grup, puna me komunitetin/organizimi komunitar, veprimi social, administrimi i mirëqenies sociale dhe hulumtimi/kërkimi në punë sociale). Këto metoda janë teknika të aftësisimit të individit për një funksionim më të mirë shoqëror. Veprimi social, si metodë e praktikës profesionale të punës sociale, është një përpjekje e organizuar për të ndryshuar ose përmirësuar institucionet sociale dhe ekonomike përmes organizimit dhe mobilizimit të njerëzve dhe komunitetit. Ndryshe nga metodat e tjera të punës sociale, veprimi social thekson ndryshimet thelbësore afatgjata në institucionet e krijuara sociale. Veprimi shoqëror mbulon lëvizjet shoqërore, fetare dhe politike reforma, legjislacioni social, drejtësia racore dhe sociale, të drejtat e njeriut, liria dhe liria qytetare. Më parë veprimi social konsiderohej si një mjet brenda fushës së organizimit të komunitetit, por tani ajo është konsideruar si një teknikë e veçantë e punës sociale dhe si një proces i tillë i katërt (shih Siddiqui, 1984).

Pse veprimi social konsiderohet një metodë e punës sociale profesionale?

Një metodë e punës sociale profesionale është një teknikë ose qasje që ka karakteristika të tilla si: një proces i vendosur me faza lehtësisht të dallueshme, bazuar në filozofinë e punës sociale, duke pasur parime ose udhëzime ose teori, aftësi të punës me njerëz të cilat mësohen dhe përpunohen përmes profesionalizmit.

Procesi i veprimit shoqëror, pak a shumë, kalon nëpër faza të njohura dhe sistematike.

- Para së gjithash, bëhet një analizë ose hulumtim shkencor mbi problemin social që prek njerëzit e komunitetit.
  - Më pas, gjenerohet ndërgjegjësimi në lidhje me aspekte të ndryshme të problemit dhe njerëzit inkurajohen të ndër marrin veprime kolektive dhe bashkëpunuese për zgjidhjen e problemit.
  - Faza e tretë përqendrohet në organizimin e njerëzve për ndërhyrje të koordinuar dhe të drejtuar ndërsa në fazën e mëtejshme zhvillohen strategji të përshtatshme për arritjen e qëllimeve dhe së fundi ndërmerren veprime.
  - Çdo proces veprimi social kalon nëpër këto faza dhe punonjësit socialë profesionistë apo praktikantë janë të pajisur mirë me njohuritë dhe aftësitë e kërkuara në faza të ndryshme.
-

Si metodë e punës sociale, veprimi shoqëror i përmbahet filozofisë së punës sociale profesionale. Nuk i fajëson njerëzit për problemin apo pamundësinë për ta zgjidhur atë. Ai beson fort në vlerën dhe dinjitetin e qenieve njerëzore.

Si çdo metodë tjetër e punës sociale profesionale, veprimi shoqëror ka disa parime dhe vlera që lidhen ngushtë me ato të punës sociale. Shkurtimisht, këto parime janë përmendur edhe këtu.

- Së pari, njerëzit e komunitetit duhet të kenë besim tek punonjësi social (parimi i ndërtimit të besueshmërisë).
  - Punonjësi social duhet t'i bëjë njerëzit të besojnë se veprimet e tyre për të arritur qëllimet e përcaktuara janë legjitime (parimi i legjitimitit).
  - Disa strategji të adoptuara si parullat, fjalimet e fuqishme emocionale, mitingjet krijojnë efekte dramatike në veprimin shoqëror (parimi i dramatizimit).
  - Veprimi social nuk varet nga një strategji e vetme, përkundrazi miraton shumë mënyra dhe mjete të ndryshme për të arritur qëllimin (parimi i strategjive të shumta).
  - Veprimet shoqërore nuk duhet të mbështeten vetëm në aktivitete konfliktuale me autoritetet. Ai gjithashtu duhet të përqendrohet në aktivitetet zhvillimore konstruktive së bashku me konfrontimin (parimi i qasjes së dyfishtë).
  - Veprimi social/shoqëror nuk kufizohet në një aspekt të vetëm të çështjes sociale. Përkundrazi, ai thekson programet që kanë aspekte të shumëanshme si sociale, ekonomike, kulturore, etj. (parimi i programeve të shumëfishta).
-

Punonjësit socialë ose praktikantët e punës sociale, gjatë veprimeve shoqërore, i përdorin këto parime për arritjen e qëllimit të përgjithshëm të drejtësisë sociale.

Veprimi social/shoqëror ka një grup të caktuar qëllimesh dhe objektivash. Qëllimi i veprimit shoqëror është rishpërndarja në lidhje me burimet dhe fuqinë për të ofruar drejtësi sociale për të gjithë. Objektivi i tij është formimi dhe zhvillimi i duhur i mjedisit sociokulturor në të cilin mundësohet një jetë më e pasur dhe më e plotë për të gjithë qytetarët.

Veprimi social synon parandalimin e problemeve, plotësimin e nevojave, zgjidhjen e problemeve masive, përmirësimin e kushteve masive, ndikimi në institucionet, politikat dhe praktikat, futja e mekanizmave apo programeve të reja, rishpërndarja e pushtetit, burimeve (njerëzore, materiale dhe morale) dhe përmirësimi i shëndetësisë, arsimit dhe mirëqenies.

METODAT E VEPRIMIT SOCIAL/SHOQËROR

Veprimi social përdor strategji dhe taktika të caktuara si mjete për të arritur qëllimet e tij, gjë që e bën atë të ndryshëm nga metodat e tjera të punës sociale. Ato janë negociata, bindja, konkurrenca, përçarja, bashkëpunimi, pazari, grevat, bojkotet, agjërimet, refuzimi i taksave, uljet, piketat, marshimet, vëllazërimi, përndjekja, dhënien e fletëpalosjeve, grevat, pengim, etj. Këtu mund të theksohet sërish se dhuna nuk përfshihet aspak në strategjitë e përdorura për t'u përballur me autoritetet.

Punonjësit socialë që ushtrojnë veprim social janë të aftë për disa aftësi që zhvillohen përmes mësimdhënies-mësimi dhe trajnimit. Ata kanë aftësitë e ndërtimit të raporteve, analizës objektive të situatës dhe problemeve sociale, njohuri dhe aftësi për të përdorur metoda të tjera të punës sociale si puna e rasteve, puna në grup, administrimi i mirëqenies sociale në mënyrë adekuate dhe të përshtatshme. Punonjësit socialë kanë aftësinë për të përdorur në mënyrë konstruktive marrëdhënien e tij me klientët dhe komunitetin. Kjo marrëdhënie karakterizohet nga objektiviteti dhe konfidencialiteti nga njëra anë dhe ndjeshmëria dhe ngrohtësia nga ana tjetër. Punonjësit socialë kanë në komandën e tyre teknikat e planifikimit të programit, organizimit, koordinimit dhe aftësive administrative dhe menaxheriale.

METODAT E VEPRIMIT SOCIAL/SHOQËROR

Veprimi social është një metodë e punës sociale, e cila përdoret përherë nga çdo njësi e shoqërisë më e madhe se komuniteti i përcaktuar sociologjikisht. Është një përpjekje e organizuar për të ndryshuar ose përmirësuar institucionet sociale dhe ekonomike, siç dallohet nga metodat e tjera të punës sociale, të cilat në mënyrë karakteristike nuk mbulojnë ndryshimet thelbësore në institucionet e krijuara përmes konfrontimit me autoritetet.

Mund të përshkruhet si përpjekje e organizuar e grupit për të zgjidhur problemet masive ose për të çuar përpara objektivat e dëshirueshme shoqërore duke u përpjekur të ndikojë ose ndryshojë kushtet ose praktikat themelore sociale dhe ekonomike. Gjithmonë përfshin presionin publik në një formë ose në tjetrën. Megjithatë, ajo nuk e miraton detyrimin fizik apo dhunën. Një qëllim tjetër i veprimit shoqëror, i cili është përmendur nga shumë studiues të punës sociale, është formulimi ose ndryshimi i legjislacionit ekzistues social. Pasi legjislacioni të hyjë në fuqi, zbatimi i tij në nivel bazë është një detyrë tjetër e spikatur e aktivistëve socialë ose punonjësve socialë.

Kështu shohim se veprimi social/shoqëror, si metodë e profesionit të punës sociale, është një mjet i fuqishëm për të sjellë ndryshime pozitive në sistemin shoqëror për përmirësimin e situatës.

VEPRIMI SHOQËROR NË LIDHJE ME KËRKIMIN NË PUNË SOCIALE

Kërkimi në punë sociale është studimi sistematik dhe shkencor i problemeve sociale dhe objektivi i tij është të prodhojë njohuri që mund të përdoren në planifikimin dhe zbatimin e programeve të punës sociale dhe (nëse lind nevoja) veprimet sociale. Kërkimi në punë sociale është një mjet shumë i fuqishëm në veprimin social.

Ndihmon në 'njohjen' e problemit social, intensitetit dhe shtrirjes së tij, faktorëve shkakësorë, ndikimit të tij në popullatën e synuar dhe pasojave të tij në jetën shoqërore të njerëzve.

Ai gjithashtu jep të kuptuarit e realiteteve bazë faktike (dhe jo thjesht perceptimeve) të situatave sociale, gjë që ndihmon në konceptimin e të mirave dhe të këqijat e ndërhyrjeve të ndryshme të mundshme sociale. Pra, një studim sistematik i një problemi social dhe kërkimi i zgjidhjeve përmes ndërhyrjes së punës sociale, është një domosdoshmëri për arritjen e qëllimeve përmes veprimit shoqëror. Është kërkimi në punë sociale, i cili i ndihmon punonjësi social dhe praktikantët të fitojnë njohuri të thella për problemin social, faktorët që kontribuojnë në të dhe ndikimin e tij në aspektet socio-kulturore dhe ekonomike të jetës.

Gjetjet e kërkimit ndihmojnë në formulimin e qëllimeve për ndryshim social, hartimin e ndërhyrjes dhe planifikimin e strategjive dhe taktikat e tyre në përputhje me rrethanat.

Hulumtimi/Kërkimi mbi problemet që prekin të pafavorizuarit, dhe më pas ndërgjegjësimi i tyre (publiku si dhe politikëbërësit), mund të ketë efekte të konsiderueshme.

VEPRIMI SHOQËROR NË LIDHJE ME KËRKIMIN NË PUNË SOCIALE

Puna sociale duhet të nxjerrë në pah një kërkim të tillë në një masë të madhe sesa anketat e zakonshme të "problemeve sociale" të cilat priren të neglizhojnë ndërveprimin e forcave të fuqishme sociale që shkaktojnë këto probleme.

Hulumtimi i punës sociale është një mënyrë e kujdeshme, kritike, shkencore dhe objektive e hetimit të nevojës apo problemit social. Ai është i lirë nga gjykimet dhe paragjykimet. I jep qartësi çështjes sociale.

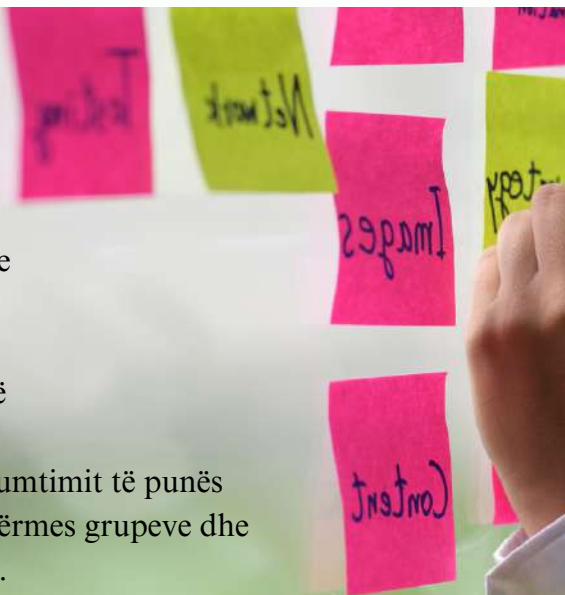
Punonjësi social ka nevojë për bazën e kërkimit të punës sociale për të kryer veprime sociale pasi mungesa e tij mund të çojë në perceptim të gabuar dhe joadekuat të problemit. Planifikimi i ndërhyrjeve bazuar në të dhëna dhe gjetje të tilla të pamjaftueshme do të ishte padyshim i gabuar. Si rezultat, veprimi shoqëror mund të dështojë t'i përmbahet filozofisë së tij bazë të qëllimit të mirëqenies së komunitetit.

VEPRIMI SHOQËROR NË LIDHJE ME KËRKIMIN NË PUNË SOCIALE

Planifikimi social dhe veprimi social do të ishin joefektive pa hulumtimin/kërkimin e duhur. Kërkimi në punë sociale u mundëson punonjësve socialë të vlerësojnë në mënyrë të kënaqshme nevojat e komunitetit dhe t'i bëjnë ndërhyrjet dhe programet e tyre shumë efektive, të dobishme dhe të vlefshme.

Punonjësi social ndan gjetjet e hulumtimit të punës sociale me njerëzit e komunitetit përmes grupeve dhe më pas me pjesëmarrjen e njerëzve.

Punonjësi social ndan gjetjet e kërkimit të punës sociale me njerëzit e komunitetit përmes grupeve dhe më pas me pjesëmarrjen e njerëzve. Ndhmon punonjës social të vëzhgojë dhe regjistrojë marrëdhëniet e individëve dhe grupeve në situata aktuale operative. Nëpërmjet kërkimit në punë sociale, punonjësi social ose praktikanti merr perspektivën ose pamjen e duhur të problemit social, i cili është thelbësor për suksesin e veprimit social në arritjen e qëllimit të tij.

Shoqata Kombëtare e Punonjësve Socialë
